

Fonduri de tip ETF la Bursa de Valori Bucuresti: caracteristici si avantaje

Bursa de Valori Bucuresti (BVB) numara doi emitenti cu un profil special in randul numeroaselor instrumente puse la dispozitia investitorilor. Este vorba de doua fonduri de tip ETF sau *Exchange Traded Fund*: ETF BET Patria – Tradeville, tranzactionat la BVB cu simbolul TVBETETF, si ETF Energie Patria – Tradeville, tranzactionat cu simbolul PTENGETF.

Fondurile ETF sunt fonduri deschise de investitii care acumuleaza sume de bani de la persoane fizice si juridice pe care le plaseaza in diverse instrumente pe piata financiara. Scopul lor principal este cresterea valorii plasamentelor pe termen lung si performanta pentru investitori.

Spre deosebire de fondurile deschise clasice, cele de tip ETF au un caracter special prin faptul ca sunt listate la bursa. Astfel, investitia in unitatile de fond ale ETF se realizeaza prin orice intermediar autorizat sa tranzactioneze la bursa, similar cu investitia in orice emisiune de actiuni sau obligatiuni listata (pentru comparatie, investitia fondurile deschise de investitii *clasice* se realizeaza de obicei printr-un distribuitor autorizat, ca de exemplu o retea bancara).

Mai mult, un ETF beneficiaza de serviciile unui *market maker* sau furnizor de lichiditate. Acesta este un intermediar la bursa cu rolul de Participant Autorizat pentru fond, care furnizeaza in mod continuu cotatii (ordine) de cumparare si vanzare in piata, asigurand lichiditatea fondului. Astfel, un investitor gaseste oricand contraparte pentru ordinele sale de cumparare sau vanzare pentru ETF la bursa.

Ca urmare a tuturor acestor caracteristici si avantaje, segmentul ETF este utilizat pe scara larga pe pietele dezvoltate de capital. Activele fondurilor de acest tip erau estimate la peste 9 *trilioane* de dolari la nivelul lunii august 2021 de catre Morningstar Inc.

Patria Asset Management ofera investitorilor din Romania cele doua fonduri de tip ETF listate la BVB si prezentate in acest document.

Lichiditatea la bursa este un element important. Conform unei analize Patria Asset Management realizate in luna februarie 2023, fondul ETF BET Patria-Tradeville era unul din cei mai lichizi emitenti listati la BVB dupa valoarea tranzactiilor din ultimele 12 luni, cu o lichiditate de 51,5 milioane lei, mai ridicata decat cea a 61 din cei 82 de emitenti de actiuni listati pe piata reglementata a BVB. Celalalt ETF listat la BVB a fost lansat in februarie 2023, iar istoricul sau de lichiditate este redus; totusi, lichiditatea sa in primele doua saptamani de tranzactionare a fost de aproximativ 3,3 milioane lei, reprezentand o valoare anualizata de 85 milioane lei.

Aceste fonduri mai prezinta un avantaj suplimentar pentru investitori. Ele furnizeaza investitorilor in mod continuu valoarea indicativa unitatii de fond (numita si Valoare Unitara a Activului Net indicativa sau iVUAN), actualizata o data pe minut pe parcursul sedintei de tranzactionare la bursa. Aceasta se gaseste pe siteul [bvb.ro](https://bvb.ro/FinancialInstruments/Details/FinancialInstrumentsDetails.aspx?s=TVBETETF) sub numele iVUAN in pagina de prezentare a fiecaruia din cele doua fonduri: <https://bvb.ro/FinancialInstruments/Details/FinancialInstrumentsDetails.aspx?s=TVBETETF> pentru ETF

pe BET si <https://bvb.ro/FinancialInstruments/Details/FinancialInstrumentsDetails.aspx?s=PTENGETF> pentru ETF pentru sectorul energie (in zona din dreapta-jos a fiecarei pagini).

Existenta furnizorului de lichiditate si actualizarea continua a valorii unitatii de fond determina un pret de tranzactionare la bursa foarte apropiat de valoarea unitatii de fond.

Am prezentat mai sus ca scopul fondurilor este cresterea valorii sumelor investite in acestea pe termen lung (crestere exprimata prin cresterea valorii unitatilor de fond). Strategia de investitii a celor doua ETF listate la BVB este una *pasiva*, reprezentata de replicarea structurii unui indice bursier: BET in cazul ETF BET Patria – Tradeville (indicele BET include cele mai importante companii listate la BVB din diverse sectoare de activitate) si BET-NG in cazul ETF Energie Patria – Tradeville (BET-NG este un indice sectorial care include companiile din domeniul energiei si utilitatilor aferente listate la BVB). Ambii indici sunt dezvoltati si calculati de Bursa de Valori Bucuresti, iar cele doua ETF ii utilizeaza ca baza a strategiei de investitii in urma unor contracte de licenta incheiate cu bursa.

Un indice bursier este, dupa cum stim, un indicator care exprima evolutia medie a preturilor unui set de companii listate la bursa. Atunci cand intentionam sa evaluam performantele generale ale unei burse, sau pe cele ale unui sector sau segment al acesteia, este mai usor sau mai rapid sa analizam evolutia unui indice bursier decat sa analizam performanta individuala a zecilor sau sutelor de actiuni individuale.

Acesta este si unul din principalele avantaje ale investitiei intr-un ETF. O persoana care doreste sa beneficieze in mod rapid si usor de performanta medie a actiunilor listate la BVB, de exemplu, poate investi in fondul ETF BET Patria – Tradeville, urmarind astfel performantele celor mai importante actiuni listate la bursa din Bucuresti. Achizitia unitatilor de fond TVBETETF este mult mai simpla decat achizitia individuala a unui numar mare de actiuni diferite.

In mod similar, un investitor care doreste sa valorifice performanta potentiala a companiilor din domeniul energiei, un sector strategic pentru economiile si pietele financiare globale, poate investi in fondul ETF Energie Patria – Tradeville ca alternativa la investitia directa intr-un numar mare de actiuni diferite din acest sector.

Cu sumele de bani acumulate de la un numar mare de investitori, si care ajung in ETF prin intermediul subscrierilor furnizorului de lichiditate (care, la randul lui, realizeaza tranzactii la bursa cu investitorii), fondul investeste in fiecare din actiunile ce se afla in componenta indicelui urmarit, conform proportiilor acestora in indice. Diferentele abaterilor dintre proportiile actiunilor detinute de fond si proportiile acelorasi actiuni in indice, numita *eroare de compozitie*, nu poate depasi 15% (aceasta eroare este determinata de unele limitari de reglementare).

De multe ori o strategie de investitii pasiva, precum cea de urmarire a unui indice, aduce performante mai bune pe termen lung decat o strategie de investitii activa prin care se alege in mod individual actiunile in care se va investi. Iar o strategie de investitii diversificata precum cea a celor doua ETF, bazata pe un cos de actiuni, este mult mai putin riscanta decat investitia intr-o singura actiune sau intr-un numar redus de actiuni individuale; riscul unei investitii se reduce prin diversificare.

Un alt avantaj al unui ETF este posibilitatea investitiei unor sume oricat de mici (sau oricat de mari) in acesta. Valoarea minima a unei investitii pentru cele doua ETF listate la BVB este echivalentul unei singure unitati de fond, adica aproximativ 18,50 lei pentru ETF BET Patria – Tradeville sau aproximativ 5,07 lei pentru ETF Energie Patria – Tradeville la momentul redactarii acestui document; alternativa, adica achizitia tuturor actiunilor din componenta indicilor urmariti de cele doua fonduri, ar presupune sume mai mari.

Un ETF reprezinta si un instrument ideal de implementare a strategiei numita *Dollar Cost Averaging (DCA)*, adica efectuarea unei investitii regulate cu o suma fixa, ca de exemplu 500 sau 1.000 de lei investiti pe termen lung in acelasi instrument si in aceeasi zi a *fiecarei* luni. Avantajele unei asemenea strategii includ achizitia instrumentului la o plaja diversa de preturi, in timp, inclusiv la preturi mici in perioadele de scadere a bursei, si eliminarea dilemelor legate de momentul optim de investitie (intr-o strategie de tip DCA, momentul optim este o zi fixa din fiecare luna, de exemplu); in timp, asemenea mici investitii regulate pot aduce performante foarte bune in ipoteza tendintei ascendente pe termen lung a economiilor si pietelor bursiere.

Pe langa cresterea pretului actiunilor detinute de cele doua fonduri, performanta acestora provine si dintr-o alta sursa. Dividendele incasate de la emitentii actiunilor detinute sunt capitalizate, adica sunt pastrate in fond si investite la randul lor pentru cresterea performantei. O parte a acestor dividende sunt utilizate si pentru a acoperi costurile reglementate de functionare a fondului, costuri calculate in general ca procent din activul total.

Astfel, pe termen lung fondurile pot avea performante mai bune decat indicii pe care ii urmaresc prin acumularea unor venituri suplimentare din dividende. Acest lucru s-a si intamplat in cazul fondului ETF BET Patria – Tradeville pentru care randamentul total de la lansare este semnificativ mai mare decat cel al indicelui BET (detalii despre fond, performantele si riscurile sale aici: <https://patriafonduri.ro/fonduri/patria-etfbet>); fondul ETF Energie Patria – Tradeville este lansat recent si inca nu a incasat dividende, insa acesta va incepe sa le incaseze in viitor (detalii despre fond, performantele si riscurile sale aici: <https://patriafonduri.ro/fonduri/patria-etfenergie>).

Cele doua ETF beneficiaza si de avantajele generale ale oricarui fond deschis de investitii. Astfel, ambele au o banca depozitara, BRD – Groupe Societe Generale, care are rolul de a pastra in siguranta actiunile detinute de fonduri si de a verifica zilnic modul de calcul al activului si a valorii unitatii de fond.

Fondurile sunt administrate de societate de administrare a investitiilor SAI Patria Asset Management, companie membra a grupului Patria Bank. Actionarul majoritar al Patria Bank este EEF Financial Services BV, un vehicul de investitii controlat de Emerging Europe Accession Fund (EEAF); acesta din urma este un fond de capital privat de risc ai carui principali investitori sunt institutii financiare internationale (BERD – Banca Europeana de Reconstructie si Dezvoltare, FEI – Fondul European de Investitii, DEG – Banca Germana de Investitii si Dezvoltare, BSTDB – Banca de Comert si Dezvoltare a Marii Negre).

Caracteristicile și modul de funcționare ale acestor fonduri cu profil special au convins un număr în creștere de investitori. Astfel, numărul de investitori în fondul ETF BET Patria – Tradeville a crescut de la 4.356 la sfârșitul anului 2021 la 7.217 la sfârșitul anului 2022 și 8.116 la sfârșitul lunii februarie 2023. Fondul ETF Energie Patria – Tradeville înregistrează un număr de 974 de investitori la sfârșitul primei luni de funcționare, februarie 2023.

Informații suplimentare despre cele două ETF prezentate în acest document, inclusiv documente cu informații esențiale, prospecte, performanțe, riscuri și mod de funcționare, sunt disponibile pe siteul SAI Patria Asset Management, <https://patriafonduri.ro/>. Investiția în cele două fonduri se poate realiza prin orice intermediar autorizat să tranzacționeze la Bursa de Valori București. Lista completă a acestora se găsește pe siteul bursei, aici: <https://bvb.ro/Intermediaries/ListOfIntermediaries/GeneralIndex>.

Note: Conținutul materialului are scop informativ și educațional pentru a asigura un canal de comunicare cu investitorii și utilizatorii site-ului www.bvbresearch.ro, și nu constituie consultanță și nici nu poate fi asimilat consultanței de orice fel cu privire la operațiunile care includ instrumente financiare, respectiv recomandare de investiții sau oferta de a cumpăra sau vinde instrumente financiare, în conformitate cu legislația incidentă pieței de capital din România sau din alte state. Proprietatea intelectuală asupra acestui document aparține SAI Patria Asset Management.